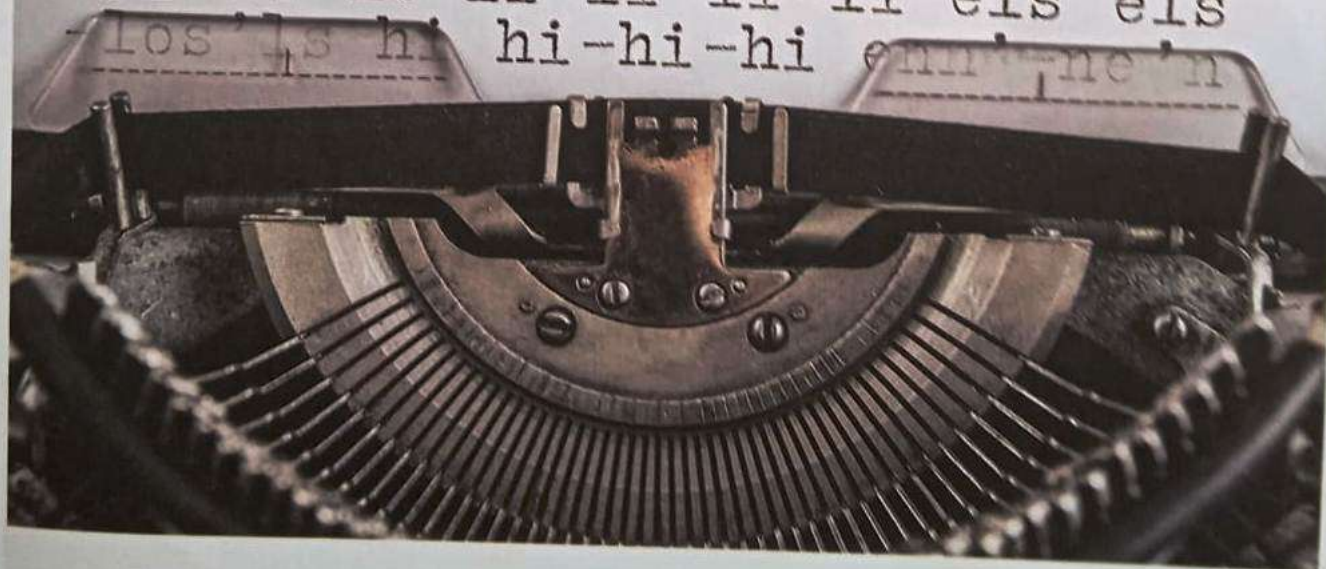

ELS PRONOMS FEBLES. FORMA

Els **pronoms personals febles** o àtoms s'utilitzen per a reemplaçar sintagmes i així evitar-ne la repetició. Fan la funció de **complement del verb**, no porten preposició, es pronuncien juntament amb el verb i poden anar **davant** o **darrere** d'aquest.

Funcions	Persona		Formes			
			Davant del verb començat per...		Darrere del verb acabat en...	
			consonant	vocal	consonant	vocal
CD i CI	1a		em	m'	-me	'm
			ens	ens	-nos	'ns
	2a		et	t'	-te	't
			us/vos	us/vos	-vos	-us
	3a reflexiu		es	s'	-se	's
CD i atribut	3a	m.	el	l'	-lo	'l
			els	els	-los	'ls
		f.	la	l'/la	-la	-la
			les	les	-les	-les
	neutre	ho	ho	-ho	-ho	
CD	3a	m. i f.	li	li	-li	-li
			els	els	-los	'ls
C. de règim verbal, atribut, c. circumstancial i c. predicatiu			hi	hi	-hi	-hi
C. directe, c. de règim verbal i c. circumstancial			en	n'	-ne	'n

emm' -me 'm ens ens-nos'ns et t'
 -te't us/vos us/vos-vos-us ess'
 -se's ell' -lo'l els els-los'ls
 al'/la-la-la les les-les-les ho
 ho-ho-ho li li-li-li els els
 -los'ls hi hi-hi-hi enn'ne'n

- 1 Copia aquests verbs acompanyats de pronoms febles en la casella que corresponga.
 es lloga, s'estira, agafa'm, tasteu-ne, lleva-li, l'he acompanyat, apropa'ns, apunteu-vos,
 t'estima, la regalarem, dona'l, li recomanava, m'encisen, aparta't, fica-ho, envieu-les

Posicions dels pronoms febles			
Davant del verb		Darrere del verb	
Forma reforçada	Forma elidida	Forma plena	Forma reduïda
Quan el verb comença per consonant , no s'apostrofen.	Quan el verb comença per vocal o h , s'apostrofen.	Quan el verb acaba en consonant o diftong , s'escriuen units al verb amb un guionet.	Quan el verb acaba vocal , s'apostrofen.
em contesta,	m'escriuràs,	escriu-me,	contesta'm,

- 2 Emptra un dels pronoms (*el, la, els, les*) per a contestar les preguntes i omplir els buits. Fixa't en l'exem
 Com *el* vol? (EL PASTÍS) -El vull de maduixa.

- a) Com vol? (LA FRUITA) -..... vull ben fresca.
 b) Com vol? (EL GELAT) -..... vull de xocolate.
 c) Com vol? (ELS KIWIS) -..... vull madurets.
 d) Com vol? (ELS COGOMBRES) -..... vull ben verds.
 e) Com vol? (LES TARONGES) -..... vull dolces.
 f) Com vol? (LES CIRERES) -..... vull ben saboroses.

- 3 Torna a escriure les oracions posposant els pronoms que van davant del verb. i

- a) Li van demanar l'ordinador. → Van demanar-li l'ordinador. *diques si substituïxen un CD o un CI*
 b) Ens volen amagar els fets.

 c) Em va portar per llocs perillosos.

 d) Se la va jugar.

 e) Us van reconèixer pels uniformes.

 f) Li va preguntar dades que no podia saber.

 g) Us van cridar perquè baixàreu a sopar.

 h) El van buscar pertot arreu.

 i) Et va dir que no ho volia així.

 j) Ho has d'explicar ben clar.

ELS PRONOMS FEBLES. FUNCIÓ SINTÀCTICA

Els pronoms febles fan la mateixa funció sintàctica que els elements que substitueixen. Fixa-t'hi.

Complement directe

Els pronoms febles que poden fer de complement directe són *el, la, els, les, en* i *ho*, tal com s'indica en aquesta graella.

C. directe determinat per un article identificador, un demostratiu, un possessiu o un nom propi.	el, la, els, les	-Dona'm <u>el</u> llibre. → Dona-me'l. -Em dones <u>aquella</u> llibreta? → Me <u>la</u> dones? -Donen <u>els seus</u> llibres a la veïna. → <u>Els</u> donen a la veïna. -Anna passeja <u>la</u> gossa Mica. → Anna <u>la</u> passeja.
C. directe indeterminat o determinat per un quantificador.	en	Hem posat <u>sal</u> . → <u>N'</u> hem posat. Tens <u>tres</u> peixos? → <u>En</u> tens tres?
C. directe neutre introduït per <i>açò, això</i> i <i>allò</i> o per una oració subordinada substantiva.	ho	Conta'm <u>això</u> . → Conta-m' <u>ho</u> . Vols que <u>sope amb tu</u> ? → <u>Ho</u> vols?

X Substitueix el complement directe destacat pel pronom feble adient.

- El missatger reparteix **els paquets** i _____ entrega en mà.
- No trobe **l'anell que em regalares**, potser _____ he perdut.
- Jo estudie bé **els continguts de l'examen** per a recordar _____.
- Hem posat **el número** a la façana perquè _____ puguen veure tots.
- Repartirem **tot el que hem arreplegat** entre les persones que _____ necessiten.
- Sergi, **de videojocs**, _____ té més de cinquanta.
- Els pantalons** estan molt bruts, neteja _____, per favor.

Subjecte

Normalment un grup nominal que actua com a subjecte és substituït per un pronom fort.

Natàlia és una bona amiga. → *Ella és una bona amiga.*

Però quan el subjecte es posposa al verb i no va determinat per l'article identificador, per un demostratiu o per un possessiu, o bé va determinat per un quantificador, pot substituir-se pel pronom feble *en*.

Ix algun títol? → *N'ix algun?*

Ha entrat una xiqueta. → *N'ha entrat una.*

Natàlia és
una bona amiga!

Complement indirecte

Els pronoms febles que poden actuar com a complement indirecte són *li* i *els*, que són invariables quant a gènere, però variables en nombre (singular i plural).

Passa el pa a Joan. → Passa-**li** el pa.

Jordi dona la mà als amics. → Jordi **els** dona la mà.

5 Completa les oracions inventant els complements indirectes substituïts pels pronoms destacats.

-, telefona-**li** a les nou.
-, **els** han donat uniformes nous.
-, **li** vaig deixar 30 €.
-, **els** regalaren una carpeta.
-, **li** n'han encistellat tres.
-, posa'**ls** les vacunes.
-, diguem-**li** la veritat.
-, **els** donarem més facilitats.

Complement de règim verbal

Alguns verbs han d'anar acompanyats obligatòriament d'una preposició (*referir-se a*, *oblidar-se de*).

Jaume es va oblidar de comprar el pa.

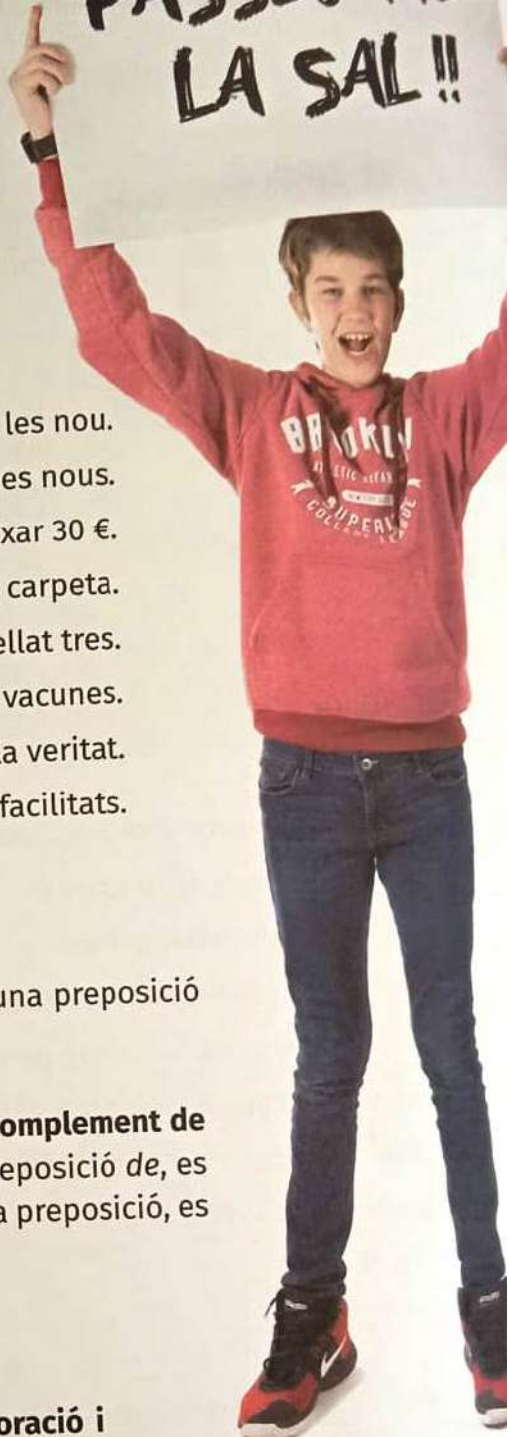
El complement introduït per la preposició s'anomena **complement de règim verbal**. Si aquest complement va introduït per la preposició *de*, es substitueix pel feble *en*, i si va introduït per qualsevol altra preposició, es substitueix pel feble *hi*.

Discussien de política. → En discutien.

Es refereix a Joan. → S'hi refereix.

6 Subratlla el complement de règim verbal de cada oració i substitueix-lo pel pronom adient.

- Sempre es fixa en els altres.
- Hem de parlar del viatge d'estiu.
- Confia massa en els altres.
- M'he acostumat a les teues dèries.
- Si tens ganes, juguem a l'amagatall.
- Matilde sempre viatja amb autobús.
- De seguida em vaig adonar del bony que tens al front.
- T'has assabentat del canvi d'hora de l'examen?
- Joan s'avergonyeix de les dents que té.
- Ell entén molt de llengua.
- Han recorregut als motius de sempre.
- No sé per què, però dubte del que diu.

Complement circumstancial de lloc

Els pronoms febles que poden actuar com a complement circumstancial de lloc són *en* i *hi*.

En substitueix un complement circumstancial de lloc introduït per la preposició *de* que indique origen o procedència.

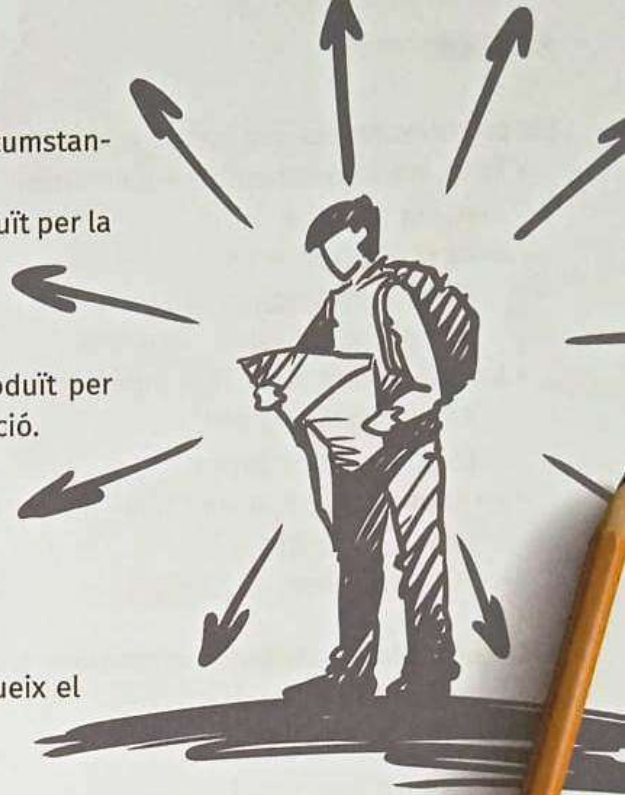
Vinc de Morella. → *En vinc.*

Has eixit de casa? → *N'has eixit?*

Hi substitueix un complement circumstancial de lloc introduït per una preposició que no siga *de* que indique situació o destinació.

Passejava per la plaça. → *Hi passejava.*

La trobareu a la biblioteca. → *La hi trobareu.*

Complement circumstancial de manera

El complement circumstancial de manera, sempre el substitueix el pronom feble *hi*.

Ballava ràpidament. → *Hi ballava.*

7 Encercla l'opció correcta.

- Voleu visitar el Mercat Central? Demà hi / n' anirem.
- Aquesta cadira no la mogues; en / hi treballe jo.
- Vens de l'ambulatori? Jo ara en / hi vaig.
- Aquest llit és nou. Com hi / n' has dormit?
- La paret del menjador està molt buida. Per què no en / hi penges un quadre?
- La motxilla de ma tia és enorme, sempre en / hi trobe alguna sorpresa.
- Corre molt de pressa i no s'hi / en cansa.
- Va agafar un paper per a escriure-hi / 'n el seu nom.
- En anar a escola plovia i en tornar-hi / -ne feia sol.
- La setmana passada vam estar als camps del meu iaio i hi / en vam sembrar blat.

Complement predicatiu

El complement predicatiu és un adjectiu o un substantiu que completa el verb i, al mateix temps, el subjecte o el complement directe. Es pot substituir pel pronom feble *hi*.

Sergi tornà rebentat. → *Sergi hi tornà.*

En canvi, serà substituït pel pronom feble *en* amb verbs com *dir-se* o *fer-se*.

S'ha fet budista. → *Se n'ha fet.*

■ Relaciona les oracions equivalents i encercla els complements predicatius.

• S'ha presentat suat a l'entrevista.	• Hi vas o m'ho fa la vista?
• La gata es trobava desorientada.	• Anna se n'ha fet.
• Vas coixa o m'ho fa la vista?	• S'hi ha presentat a l'entrevista.
• Anna s'ha fet sòcia del València.	• Això no s'hi considera.
• Això no es considera delictes.	• El conserge s'hi va quedar.
• El conserge es va quedar immòbil.	• La gata s'hi trobava.

Atribut

Els pronoms febles que poden actuar com a atribut són *el, la, els, les, ho* i *en*.

• *El, la, els* i *les* substitueixen un atribut definit. En aquest cas l'atribut i el subjecte es refereixen a mateixa persona.

És el director. → *L'és.*

Sembla la directiva. → *La sembla.*

Són els seus oncles. → *Els són.*

• *Ho* substituirà un atribut indefinit. En aquest cas l'atribut aportarà un tret al subjecte.

Són veïns? → *Ho són.*

És ballarina. → *Ho és.*

• *En* substituirà un atribut quan aquest tinga sentit partitiu.

Com n'és, de bonic.

Si que n'estem, de cansats.

Subratlla els atributs i substitueix-los pels pronoms febles adients.

a) David és un somiatruites!

b) Joana és la seua neboda.

c) Estava emocionada perquè havia vist un famós.

d) El germà de Teresa és informàtic.

e) Pere és el company de Carles i Susanna.

f) Elles són les millors amigues de Gonçal.

g) Aquest incident sembla provocat.

Complement del nom

Quan un complement del nom que indica possessió o pertinença modifica un complement directe, un subjecte posposat al verb o un atribut, pot ser substituït pel pronom feble *en*.

Comentarem els assumptes de la reunió. → *En* comentarem els assumptes.

10 **Substitueix els complements del nom o de l'adjectiu pels pronoms adients.**

- Tot el veïnat va patir les conseqüències **de l'incendi**.
.....
- Anna coneix els racons més bonics **de Sueca**.
.....
- Fa quatre anys que Teresa és la nutricionista **de Verònica**.
.....
- Guardaré els records **d'aquell viatge amb David**.
.....
- Natàlia no sap qui és la tutora **de la seua filla**.
.....
- A Mar li falten tres títols per a tindre la col·lecció **de nines**.
.....

En valencià tenim els pronoms adverbials *en* i *hi* per a fer més àgils els discursos i no cometre errades sintàctiques, a diferència del castellà, que recorre a altres recursos com els possessius, l'indefinit *el mismo*, etc., o en prescindeix.

Castellà (sense pronoms febles)	Valencià (amb pronoms febles)
Lee la novela y hazme un resumen de la misma .	Llig la novel·la i fes-me'n un resum.
Ella es muy buena persona y él se aprovecha.	Ella és molt bona persona i ell se n'aprofita.
Si no trabajarais juntos, no pensarías tanto en ella .	Si no treballàreu junts, no hi pensaries tant.
Fue a Galicia y recorrió todos sus pueblos .	Anà a Galícia i en recorregué tots els pobles.
Se dedica a la política, pero reconoce que está harto de la misma .	Es dedica a la política, però reconeix que n'està fart.
Conocía bien a sus alumnos y sabía todos sus nombres .	Coneixia bé els alumnes i en sabia els noms.
Ya he mandado las cartas por correos. Y tú, ¿ya las has mandado?	Ja he enviat les cartes per correu. I tu, ja les hi has enviades?

11 **Escolta amb atenció i completa la roda de les paraules.**

ORTOGRAFIA DELS PRONOMS FEBLES

Pel que fa a l'ortografia dels pronoms febles, cal recordar algunes coses:

- Els pronoms febles van o tots davant o tots darrere del verb:
 - Van darrere quan el verb és imperatiu, infinitiu o gerundi: *alça't, alçar-se, alçant-se.*
 - Van davant amb la resta de formes verbals: *s'alça, s'alçava, s'alçà, s'ha alçat...*
- En les perífrasis verbals (verb conjugat + verb en infinitiu o gerundi) podem elegir entre posar-los davant o posar-los darrere, però no podem posar els pronoms febles alhora en les dues posicions.
*Me'l va regalar o va regalar-me'l (però no *em va regalar-lo).*
- Quan van davant del verb poden escriure's separats (*Em fa mal*) o portar apòstrof si comença per vocal o h (*M'han dit que l'operen dimarts*). En canvi, si van darrere, sempre van lligats al verb, mitjançant guionet o apòstrof (*Vull veure'l i parlar-li*).
- El pronom *la* segueix les mateixes regles d'apostrofació que l'article *la* (no s'apostrofa davant de *i, u* àtones: *la unflaven*, però *l'unflen*).
- Els verbs acabats en diftong tenen el mateix tractament que els acabats en consonant (*unfleu-lo*).

Quan hi ha més d'un pronom feble, l'ordre de prioritat amb què es col·loquen segueix aquest esquema:

3a persona reflexiu	2a persona	1a persona	3a persona	Adverbials i neutre
es	et, us/vos	em, ens	li, els; el, la, els, les	en, hi, ho

Seguint l'ordre de prioritat, els hem de combinar entre si i amb el verb, seguint les regles següents:

1. **Davant de verb començat amb vocal.** El primer pronom va sol i el segon apostrofat al verb si es pot apostrofar, si no, van els dos solts (*li l'omplí, us n'envie, us ho entregaré*).
2. **Davant de verb començat amb consonant.** Els pronoms no poden apostrofar-se al verb, però poden fer-ho entre si. L'apòstrof anirà tan a la dreta com es puga (*me'l llegiré, te'n portaré*). Si no es poden apostrofar entre si, van solts (*us ho diré, me la comprava*).
3. **Darrere de verb acabat en vocal.** S'apliquen les regles d'apostrofació, però només es pot posar un apòstrof en cada combinació (sempre tan a la dreta com es puga). La resta d'unions han de ser amb guionet (*obri-me'n, posali'n*). Si els pronoms no es poden apostrofar, s'uneixen amb guionet (*obri-li-la*).
4. **Darrere de verb acabat en consonant o diftong.** Els pronoms no es poden apostrofar al verb, però poden fer-ho entre ells tal com s'ha explicat (*llegir-me'n, oferiu-li'l*).

Cal tindre en compte:

1. Davant del verb, *em*, *et* i *es* passen a ser *me*, *te* i *se* quan entre ells i el verb hi ha un altre pronom (em recomanes, me la recomanes; et repartisc, te la repartisc; es llig, se la llig).
2. El pronom es no es pot apostrofar davant del pronom us (se us veu felços).
3. Darrere del verb, els pronoms *-ne* i *-los* passen a ser *-en* i *-els* si entre ells i el verb hi ha un altre pronom acabat en *-s* (recitor-ne, recitor-vos-en; agofar-los, agofar-vos-els).
4. No existeixen les combinacions *ne'n*, *hi hi*, *ho en* i *ho hi*.

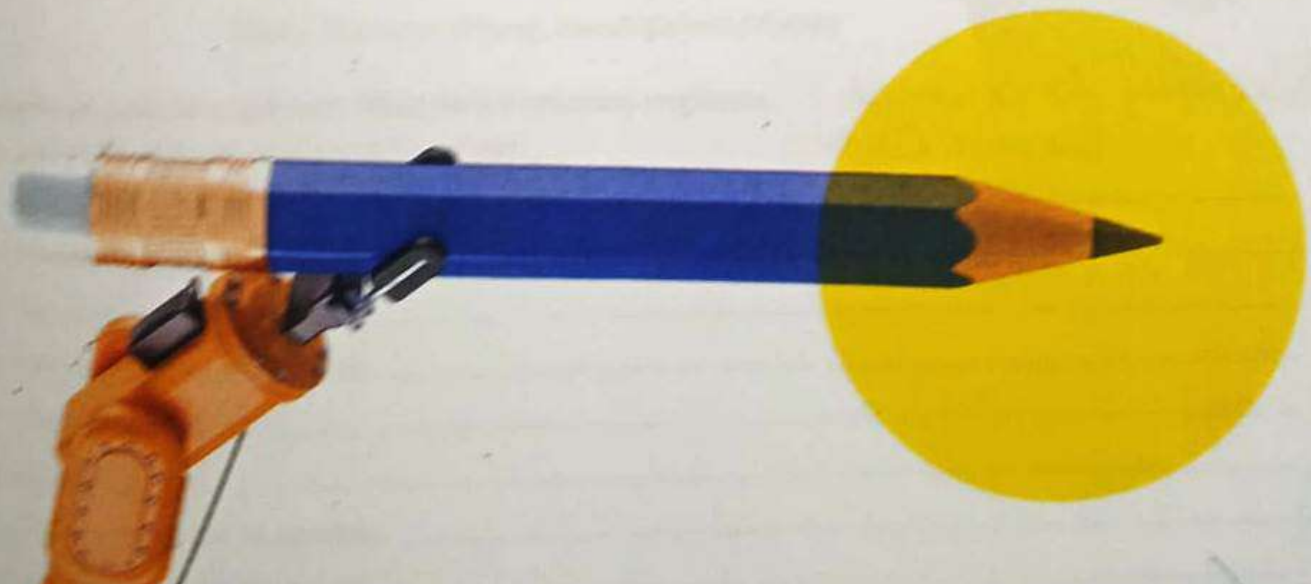
5. En un quadre amb les combinacions possibles de pronoms febles perquè pugues consultar-lo quan ho necessites.

Completa amb la forma pronominal que hi falta. Fixa't en l'exemple.

- a) em va despertar, va despertar-me, m'acaba de despertar, em despertà, despertà'm
- b) et llares, vas llaçant _____, ja _____ has llaçant?, _____ vols llaçar?, llaça _____
- c) es telefonen, van telefonar _____, _____ han telefonat, _____ telefonaven, telefone _____ (a vosté)
- d) en volen adquirir, volen adquirir _____, _____ adquiriràs, pots adquirir _____, *explica* _____
- e) ens avisen, avisant _____, _____ han avisat, van avisar _____, *avisa* _____
- f) us banyeu, banyeu _____, _____ heu banyat, torneu a banyar _____
- g) el passegeu, passegeu _____, _____ han passejat, _____ passegen, passeja _____
- h) els canvia, canvia _____, _____ van canviar, canviem _____
- i) la cull, _____ ha collida, cull _____, _____ collirà
- j) les portareu, porteu _____, _____ heu portades, van portar _____

Subratlla la combinació adequada de cada parella.

Me'n vinc M'en vinc	Posa-t'ho Posa't-ho	L'in faré L'i'n faré	Corregir-vos-ne Corregir-vos-en	Deixa-li-la Deixa-la-li
Me s'abaixa Se m'abaixa	Me l'arrime Me'l arrime	Se'm acosta Se m'acosta	Contesta-li'l Contesta-l'il	Els ho vaig contar S'ho vaig contar
Dis-los-ho Dis-lis-ho	Se t'esborra Te s'esborra	Se us acaba Us se acaba	Els ho diré Se lo diré	Doneu-nos-ne Doneu-nos-en
Li ho portaré Se ho portaré	Dona'ls-les Dona-los-les	Porta-me'n Porta'm-en	Lis ho portaré Els ho portaré	M'ho ha dit Me ho ha dit

Completa el text amb els signes de puntuació corresponents.

-Si _____ diga'm _____ Oficina de policia _____ En què podem ajudar-lo _____

-Policia _____ He sigut víctima d'un robatori -des de l'altre costat _____ parlava una dona amb veu molt alterada _____

-A veure _____ Conte'm què ha passat _____

-M'han furtat el nom _____

L'agent de policia Blai es quedà un instant en silenci _____

-Disculpe _____ senyora _____ Com ha dit _____

-Que m'han furtat el nom _____ Ha sigut esta nit mentre dormia _____ perquè ahir abans d'aplegar a casa encara el tenia _____ Però hui en eixir de casa per anar a treballar _____

-Mire _____ això de fer bromes a la policia és una cosa molt seriosa i podria denunciar-la _____ així que _____ per favor _____ si no li importa ací tenim treball _____

-Escolte vosté _____ Açò no és cap broma i és molt seriós també _____ Li estic dient que m'han furtat el nom _____ M'han preguntat com em deia i m'he adonat que _____

-Bajanades a mi _____ Au _____ que tinga un bon dia _____

L'estranya conversa finalitzà amb un fort soroll en penjar l'auricular _____ L'agent de policia Blai Ferris era un home alt _____ corpulent i molt bona persona _____ però no aguantava les bromes cap a l'autoritat _____ No estem ací per jugar _____ pensava _____

DAVID NAVALÓN. Aitana, investigadora privada

Canvia de posició el pronom feble de les oracions següents.

a) Em volia abraçar. → Volia abraçar-me.

b) Et vaig escriure anit. _____

c) La vam esperar 10 minuts. _____

d) Us he d'ajudar? _____

e) Ens van portar les postres. _____

f) Les pots oblidar. _____

g) La van trencar. _____

h) S'ha de preparar la xarrada. _____

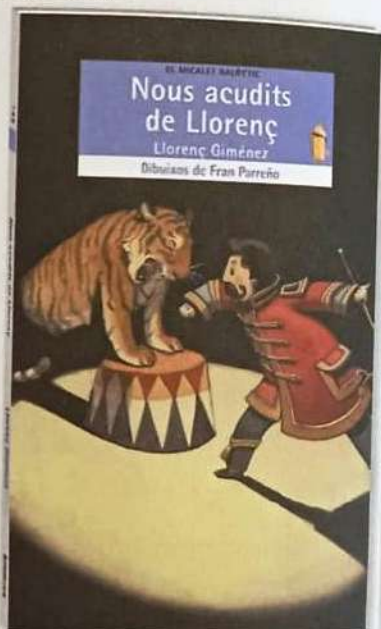
i) Els va trobar davall del llit. _____

j) Ho vaig guardar tot. _____

i digues si el feble substitueix un CD o un CI

3 Completa els acudits amb pronoms que falten.

- a) Un home, molt brut, entra en un restaurant i demana el menú. Quan jahan servit, crida el cambrer i pregunta:
 -Escolte, vosté creu que açò de la forqueta és carn de porc?
 -A quina part de la forqueta? - pregunta el cambrer, arrufant el nas.
- b) En un bar que hi ha a la plaça d'Alfafara, un home esperava que el cambrer dedicara una miqueta d'atenció.
 -Cambrer - va dir, quan per fi va atendre-, jahe cridat cinc vegades, que no té orelles?
 -Sí, senyor -digué el cambrer-, com vol, fregides o amb vinagre?
- c) La senyora Encarna, una dona del carrer sant Roc de l'Alcúdia, tenia un problema perquè el timbre de la porta no funcionava, de manera que va telefonar a un electricista i quedaren que passaria aquella mateixa vesprada a arreglar..... Com que l'electricista no havia aparegut, al cap de dos dies, la senyora Encarna tornà a telefonar.....
 -Com és que no ha vingut encara a arreglar..... el timbre? - preguntà.
 -Vaig anar ahir - diu l'home-, però tot era tocar el timbre i no va obrir ningú...
- d) Diu que, un dia, un guàrdia municipal de la localitat va veure un home que bracejava, dins del llac de Banyoles.
 -Escolte! - va advertir-. Que no ha vist el cartell?
 Ací està prohibit nadar...
 -És que no estic nadant - va dir l'altre, amb l'aigua al coll -: estic ofegant.....!

LLORENÇ GIMÉNEZ. *Nous acudits de Llorenç*

4 Escriu correctament les combinacions de pronoms i verb dels enunciats següents.

a) em + el vaig acostar:	e) es + en posa una:
b) es + la haurà menjada:	f) es + el emportà:
c) et + els empaquetaré:	g) guarda em + en tres:
d) es + ho menja tot:	h) copieu us + els:

5 Substitueix els complements destacats pels pronoms febles adients. En acabant, indica si són complement directe (CD) o indirecte (CI).

- a) El cuiner prepara **les pizzes** i posa al forn. →
- b) Escric una carta **a l'alcalde** per a reclamar més zones verdes. →
- c) Jaume, agafa els **estris** i renta →
- d) Laura dictava les oracions **a les companyes** i ajudava a analitzar-les. →
- e) No tinc **gana**, tu tens? →
- f) Ofereixen ajuda **als més necessitats** i reparteixen menjar i aigua. →

6 Subratlla l'atribut i anota quin tipus d'element en fa la funció. *substitueix-lo per un feble*

- a) Rosa sembla trista.
- b) Això no és suficient.
- c) El conill d'Índies marró és molt dòcil.
- d) Bernat no és enginyer.
- e) La meua dentista és equatoriana.

7 Identifica l'atribut de cada oració i substitueix-lo per un pronom feble.

- a) Alba és la delegada.
- b) Fermí és el comercial.
- c) Els pantalons estan llavats i planxats.
- d) Ells són els responsables.
- e) La botiga està oberta tot el dia.
- f) Ja estic cansat!

8 Esmena les errades en l'ús dels pronoms en aquestes oracions.

a) N'hi vaig moltíssim a l'hort de mon tio Pep.
.....

b) La treballadora a qui se ho vaig demanar m'ho va explicar.
.....

c) No havia ningú i em vaig anar.
.....

d) Et vindràs quan es torne Carme amb tu?
.....

e) A mi no l'han avisat perquè vinguera.
.....

f) Vols llet? Sí, posa'm més.
.....

9 Forma paraules compostes amb o sense guionet a partir dels dos elements.

poca + solta:	guarda + roba:
gira + sol:	para + fang:
venta + focs:	grata + cel:
pèl + roig:	cul + de + sac:
boca + moll:	zig + zag:
pela + canyes:	auto + escola:

10 Inventa una conversa o text breu en què empres com a mínim:

- Tres combinacions de pronoms febles.
- Dues paraules amb guionet.
- Quatre signes de puntuació diferents.
- Tres paraules apostrofades.

.....
.....
.....
.....